

3. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори. В. О. Сухомлинський. – К.1977. – Т.3. – 282 с.
4. Ушинський К. Д. Педагогічні твори: У 6 т. Т. 1 / Упоряд. С. Ф. Єгоров. - М.: Педагогіка, 1990. - 416 с.
5. Наказ МОН від 06.06.2022 №527 “Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 64 <http://www.kharkivosvita.net.ua/document/9230>
6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
7. Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 року <http://www.kharkivosvita.net.ua/document/8600>

Якушев О.В.,
президент міжнародної БО «Нове повідомлення»,
м.Київ, Україна
Мураховська В.А.,
керівник Студії дитячих істин СПІВОГРА,
м.Київ, Україна

ГЕОСПІВГАРМОНІЧНА ОСВІТА

Анотація. Даний матеріал є узагальненим наслідком спостереження за груповою і індивідуальною діяльністю дітей у віці 2-7 років, яке проводилось авторами впродовж 2017-2022 років. Спостереження відбувалось в процесі співпраці із цими дітьми в середньому на протязі трьох годин на добу п'ять днів на тиждень. Всього в процесі співпраці були задіяні близько 50 дітей і їх батьків.

Abstract. This material is a generalized result of observation of group and individual activities of children aged 2-7 years, which was carried out by the authors during 2017-2022. Observation took place in the process of cooperation with these children for an average of three hours a day, five days a week. In total, about 50 children and their parents were involved in the process of cooperation

Актуальність теми обумовлена наступними чинниками:

1. Особливостями дітей, з якими відбувалася співпраця, на нашу думку є: ▪ розширені можливості свідомості, які впливають з таких феноменів розумової діяльності, як синестезія мозку та амбідекстрія. Частота повторення цих феноменів у групах привернула нашу увагу;

- підвищена психоемоційна чутливість і чуттєвість та емпатія;
- пізні мовлення, яке часто сприймається як «затримка розвитку»;
- не готовність мозку до сприйняття семантичних і арифметичних символів;
- велика кількість інформації, що оточує дітей, та велика кількість технічних засобів її прийняття та розповсюдження;
- велика кількість матеріально-технічних можливостей, які оточують дітей і якими вони користуються;
- відсутня культура праці руками в сім'ях;
- тяга до природних об'єктів та природного середовища.

2. Кризою в суспільстві, яка вимагає пошуку нових підходів для гармонізації і пошук ресурсних станів особистості.

3. Природною схильністю дітей до розумової творчості по конструюванню ідеальних об'єктів світу з одного боку, та існування лінгвориторичної парадигми в суспільстві, яка унеможливує, або значно гальмує цей процес.

4. З попереднього пункту впливає висновок, що на думку авторів, мають бути переглянуті підвалини співпраці між поколіннями, а можливо і вся парадигма освітньо-виховного процесу в повоєнній Україні.

Метою роботи є висвітлення ключових на нашу думку концептуальних принципів формування повоєнної педагогіки і намагання поділитись напрацьованими інструментами можливої конструктивної співпраці із сучасними дітьми віку 2-7 років. Для подальшого вдосконалення колегами та використання на практиці.

Автори у своїй роботі намагаються використовувати феноменологічний підхід в отриманні знань про сучасних дітей, тому посилання на використану літературу відсутні.

Мозкова активність новонародженої дитини вимірюється хвильовою діяльністю у межах до одного Гц. З кожним роком життя мозок додає в середньому ще по одному Гц. Це є процес природнього дозрівання мозку.

Тобто мозок шестирічної дитини випромінює хвилі середньої частоти 6 Гц.

Мозок дорослої людини в буденному житті випромінює хвилі середньої частоти більше 30 Гц.

Іншими словами, можна сказати, що дитина живе в зміненому стані свідомості, або в іншому, відмінному від дорослих світі.

При контактi дитини i дорослого відбувається накладання **частот коливання мозку** i дитина отримує занадто сильну дозу випромiнювання мозкової дiяльностi дорослого, що призводить до стресу.

Природнi коливання, якi виникають мiж поверхнею Землi i її iоносферою вимiрюються низькими показниками, близькими 8 Гц. (перша гармонiка частоти Шумана).

Частота змiнного струму у промисловiй електромережi в 50 Гц. в значнiй мiрi впливає i на природнi коливання землi i на мозкову дiяльнiсть людини, особливо дитини.

Знаходження в тiсному контактi зi стихiями природи планети пiдсилює природний розвиток мозкової дiяльностi.

Що робити дорослiй людинi, щоб мiнiмiзувати «удар» по дитинi? Наш досвiд говорить про те, що необхiдно **нормалiзувати свiй стан**, тобто зменшити частоту коливання мозку i привести себе до природних кордонiв показникiв вiкових меж.

Загальноприйнятним в сучаснiй урбанiстичнiй культурi станом є так званий Альфа стан, де середня частота коливань мозку не перевищує 13 Гц, а нижнiй її кордон вiдповiдає природнiй частотi резонансу Шумана в 8 Гц.

Тому знаходження в тiсному контактi з стихiями природи є головною запорукою нормалiзованого стану дорослої людини i природного розвитку мозку для дитини.

Не менш важливим чинником нормалiзацiї свого стану є **власний природний голос**. При тому, що голос дає можливiсть як внутрiшньо особової так i мiж особової комунiкацiї, вiн виходить на перше мiсце у процесi формування свiдомостi особистостi.

Слуховий нерв за нашим твердим переконанням, яке базується на власному досвiдi, є неперевершеним ключем налаштування на свiй внутрiшнiй свiт i iнструмент саморегуляцiї власного психiчного стану.

Через власний природний голос особистiсть отримує контакт з своєю свiдомiстю. Слiд сказати, що у вiцi до трьох рокiв майже всi дiти спiвають або вокалiзують. У вiцi до чотирьох рокiв кiлькiсть «спiваючих» дiтей рiзко зменшується. У вiцi пiсля шести рокiв спiвають далеко не всi. Ми це пояснюємо тим, що вiдсутнiсть ситуацiї успiху у постiйному контактi з власним голосом, яку створили дорослi, призводить до руйнування нейронного контуру цього класу досвiду. Поступово досвiд «слухати себе» i «чути себе» стає все менш можливий для дитини, згодом для дорослої людини. Слуховий нерв дитини тренується тiльки в напрямку слухання зовнiшнiх джерел звуку. Цим руйнується потенцiйна можливiсть будови стрижня особистостi по контактi з самим собою.

Наступним базовим, на наш погляд, чинником формування гармонiйного психiчного i емоцiйного середовища для дитини є **гармонiзацiя чоловiчих i жiночих впливiв**, або електричних i магнiтних складових природного розвитку дитини. З огляду такої позицiї на першiй план виходить сiмейне виховання дитини, де є i тато i мама.

Оскiльки в питаннi гармонiзацiї вiдносин мiж чоловiком i жiнкою головним є почуття i вмiння чути, то нормалiзацiя власних станiв i навички чути себе є базовими в умiннi вибудувати вiдносини з особою протилежної статi.

Тiлеснiсть, контакт з власним тiлом також можливий тiльки з досвiду контакту з самим собою i отримання довгострокових ситуацiй успiху по взаємодiї з своїм тiлом.

Автори мали можливiсть спостерiгати еволюцiю вiдносин мiж дiтьми та вибору **комунiкацiйної моделi** спiвпрацi дiтей в колективi однолiток впродовж 18 мiсяцiв i зробили наступнi висновки з цього приводу. Комунiкацiйнi моделi в оточеннi вирiшальним чином впливають на когнiтивнi можливостi дитини i на вибiр власної моделi стосункiв з оточуючим свiтом.

Дiти також здатнi вiдтворювати **iдеальнi моделi поведiнки** на обмеженiй iгровий час. Однак, якщо доросле оточення не розпiзнає i не пiдтримає цю гру, дитина не отримає належної для закрiплення досвiду ситуацiї успiху i її повторiв. В рештi решт дитина вимушена буде або прийняти iснуючу в оточеннi доминиуючу модель комунiкацiї, або зачаїтися в очiкуваннi бiльш сприятливих зовнiшнiх умов. Пiсля шести рокiв, згiдно з нашими спостереженнями, дитина вже робить свiй остаточний вибiр i вiдточує на практицi обрану модель комунiкацiї зi свiтом.

У цьому процесi дуже багато залежить вiд **ступенi розвиненостi волi у дитини**. У дiтей, в яких подавлена (нерозвинена) воля, спостерiгаються частi перепади настрою до шести рокiв. При збереженнi травматичної для психiки ситуацiї, можуть початися розлади нервової системи або психосоматичнi прояви пiсля досягнення шестирiчного вiку.

Досвiд взаємодiї з дiтьми в групах показав нам ефективнiсть використання моделi комунiкацiї – **спiвтворчiсть**. Ця модель є доминиуючою в нашiй практичнiй дiяльностi з дiтьми i сiм'ями.

Бiльш докладна iнформацiя подана у щоденнику наших спостережень «Дорослий i дитина: щоденник зцiлення» (iнститут Внутрiшньої Дитини, Киiв 2022р.). Практичне застосування напрацьованого iнструментарiю – на майстер класах та у вiдео уроках.

Висновки.

Особливостi сучасних дiтей дають можливiсть їм зазирнути за межi лiнiйного часу i мати доступ до альтернативних джерел iнформацiї i вiдповiдних джерел знання. При цьому дiтям 3-7 рокiв притаманна творчiсть по конструюванню iдеальних об'єктiв свiту. Вiдтак, вбачаємо сенс спiвпрацi з ними. Головна запорука успiху у цьому процесi – мiнiмiзувати вплив аналогового (лiнiйного) мислення дорослого на формування сфери досвiду майбутньої особистостi.

Виходячи з цього, вбачаємо доцільність, щоб в цьому процесі дорослі (педагоги і батьки) вчилися нелінійному мисленню у дітей. Формат освітнього процесу міг би бути схожий скоріше на співпрацю, а не навчання представників одного покоління іншими.

Вочевидь нас чекає новий, повоєнний етап розвитку педагогіки і в ньому має відіграти ключову роль тісний зв'язок і співпраця зі стихіями природи планети Земля. Стихії природи і феномени, породжені ними, мають бути задіяні безпосередньо в освітньому процесі у форматі співтворчості. Подібний досвід співпраці ми пропонуємо назвати **геоспівгармонією**.

ЛІТЕРАТУРА

1. Якушев О.В., Мураховська В.А. Дорослий і дитина: щоденник зцілення. Київ: Інститут Внутрішньої Дитини, 2022. 227 с.